

STADSARCHEOLOGIE GENT
Gent, Lourdeshoek

Archeologienota

Projectcode 2020K251

19 januari 2021

DEEL 3 – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Stad Gent
Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg – Team Stadsarcheologie

Publicatiedatum
19 januari 2021

Contact
Daphné Veraart
Daphné.Veraart@stad.gent
Tel. 09 266 57 87
https://stad.gent/nl/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/stadsarcheologie

Postadres
Stad Gent – Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg
Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent
Bezoekadres
Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge
Tel. 09 266 57 90

Inhoud

1. Administratieve gegevens/technische fiche 4

2. Synthese 5

3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen 7

3.1. Impactanalyse 7

3.2. Gemotiveerd advies 8

3.4. Programma van maatregelen 9

3.4.1. Randvoorwaarden 9

3.4.2. Wetenschappelijke doelstellingen 10

3.4.3. Opgravingsstrategie, -methode en –technieken 10

3.4.4. Criteria behalen onderzoeksdoel 13

3.4.5. Criteria voor uitstel onderzoekshandelingen 13

3.4.6. Timing 13

3.4.7. Kostenraming 13

3.4.8. Actoren 13

3.4.9. Risicofactoren 14

3.4.10. Archeologisch ensemble 14

1. Administratieve gegevens/technische fiche

Projectcode	**2020K251**
Locatie	Oost-Vlaanderen, Gent, Lourdeshoek (Meulestedekaai)
Kadaster	Gent, Afdeling 1, sectie A, percelen 3571b2, 3571w, 3571t, 3571x, 3571z, 3571y, 3571a2, 3571v, 3571c2
Bounding Box	Xmin; Ymin: 105112.0110,197708.9337 Xmax; Ymax: 105321.8722, 197857.2796
Betrokken actoren en specialisten	Floris Philipsen (bodemkundige), Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal), Geert Vermeiren (erkend archeoloog), Marie-Anne Bru (erkend archeoloog), Amor Mahfoudhi (terreintechnicus), Daphné Veraart (erkend archeoloog)

Figuur 1: Situering projectgebied op huidig kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

2. Synthese

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de bouw van een stadsdepot. De projectzone ligt aan het noordelijke uiteinde van de wijk Meulestede, in het noorden van Gent. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor groen en industrie. De totale oppervlakte van het projectgebied beslaat 15 785 m² en de omgevingsvergunning heeft betrekking op deze volledige oppervlakte. Gezien de oppervlakte van het projectgebied groter dan 3000 m² is en de bodemingreep meer dan 1000 m², de aanvrager publiekrechtelijk is en het niet gelegen is in agrarisch gebied, is een archeologienota waarvan akte is genomen bij de vergunningsaanvraag verplicht.

Hiervoor is allereerst een bureauonderzoek (2020K251) uitgevoerd. Het projectgebied situeert zich buiten de historische stadskern van Gent. Het beschikbare historische kaartmateriaal toont dat de westelijke zone van het projectgebied tot in de 19de eeuw zich nog ter hoogte van een oude bocht van het kanaal bevond, die later gedicht is. Verder is er op de kaarten uit de 19de en 20ste eeuw bewoning gekarteerd die aansluit op de woonkern van Meulestede. Op de beschikbare luchtfoto's is zichtbaar dat er zich geen bewoning meer situeert vanaf de 2de helft van de 20ste eeuw, en dat het projectgebied sindsdien een wisselende invulling heeft gekend gaande van tuintjes tot voetbalvelden (met bijhorende gebouwen) en op heden een onbebouwd stuk grasland is.

Ter hoogte van het projectgebied waren er nog geen archeologische gegevens gekend. Het archeologisch onderzoek in de onmiddellijke omgeving, net ten zuiden van het projectgebied heeft al aangetoond dat er sprake is van een ophoging door een cultuurlaag uit de nieuwe tijden. De aangetroffen sporen dateren tussen het einde van de 18de eeuw en de 20ste eeuw.

Op basis van het bureauonderzoek kan er ter hoogte van het projectgebied gezien zijn landschappelijke ligging langsheen een oude Leiearm en de locatie langsheen de historische woonkern van Meulestede een archeologische verwachting geformuleerd worden voor zowel het aantreffen van steentijdartefactensites als sporensites vanaf het neolithicum tot in de nieuwste tijd. De mate waarin deze archeologische sporen nog bewaard zijn in de bodem kon echter op basis van het bureauonderzoek alleen niet gestaafd worden. Een landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen is dus uitgevoerd om de noodzakelijke inschattingen van het archeologisch potentieel van het terrein te maken.

Op basis van dit landschappelijk bodemonderzoek (2020K273) is vastgesteld dat de bodem van het projectgebied zwaar aangetast is door ingrepen. De natuurlijke bodem was niet meer intact en afgedekt door twee ophogingspakketten in de bovenste meter (of meer) van het bodemprofiel. Hieronder bevond zich een dik pakket lemig zand dat voornamelijk door rivieren is afgezet gedurende het Weichseliaan. Hierin blijken geen oude loopniveaus aanwezig met een potentieel op steentijdarcheologie. In de westelijke zone, waar zich op het kaartmateriaal nog een oude bocht van het kanaal situeert, zijn erg dikke puinpakketten aanwezig. Mogelijk hebben deze pakketten te maken met de demping van de loop, maar dit is niet met zekerheid vastgesteld.

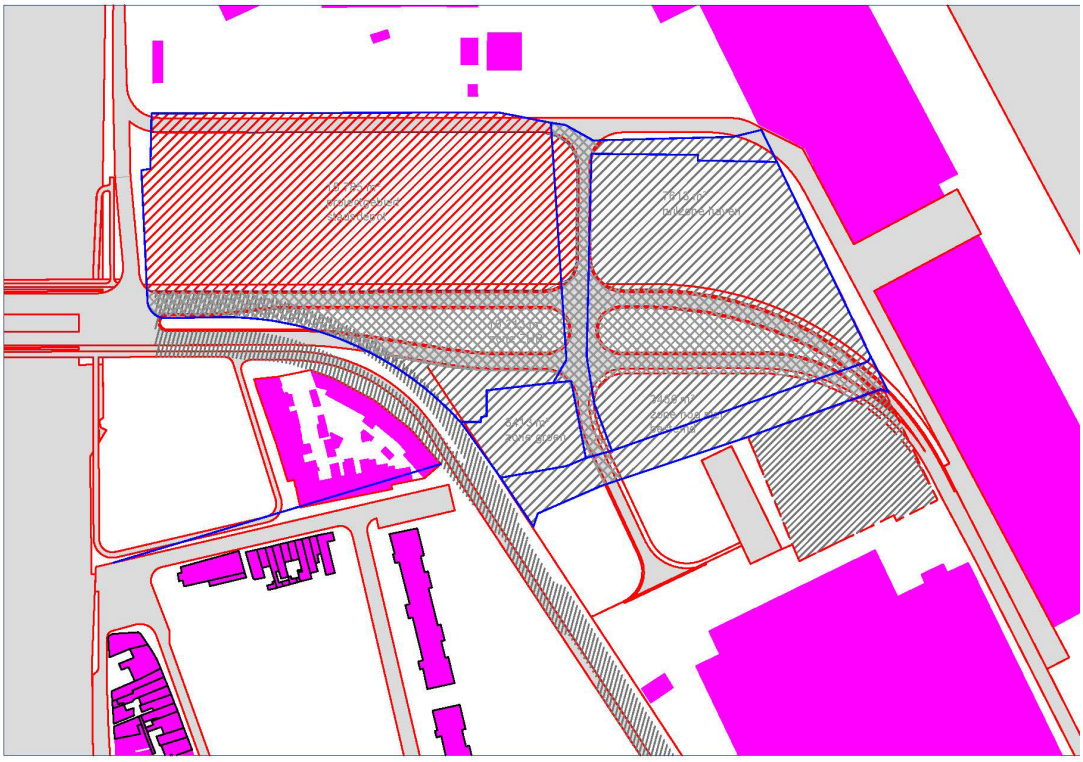
Op basis van het gevoerde bureauonderzoek aangevuld met het landschappelijk bodemonderzoek kan gesteld worden dat voor de perioden vanaf de steentijd tot de nieuwe tijd de archeologische verwachting voor het aantreffen van goed bewaarde sites quasi nihil is. Enkel voor de loop van de vroegere Sassevaart, kan nog enige verwachting op het aantreffen van resten hiervan geformuleerd worden. Deze kan nog (deels) intact zijn en is er nog een kennispotentieel aanwezig. Er wordt dan ook een verdere archeologische opvolging van de werken geadviseerd voor de westelijke zone van

het projectgebied (4400m²), waar indien eventuele restanten van de Sassevaart nog worden aangetroffen, de nodige archeologische registraties dienen uitgevoerd te worden.

3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen

3.1. Impactanalyse

De geplande werken ter hoogte van het projectgebied zullen de bouw van een stadsdepot omvatten met een ontsluiting langsheen de noordzijde. De oppervlakte die voorzien is voor de bouw van het depot zal 13 877 m² bedragen. Over heel deze oppervlakte wordt een ingreep van twee bouwlagen diep onder de grond voorzien. Een nieuwe ontsluitingsweg wordt ten noorden gepland, en is mee opgenomen in het projectgebied. De tijdelijke ontsluiting en werfweg, in afwachting van de aanleg van de nieuwe weg, zal namelijk eveneens langsheen dit traject gebeuren en aansluiten op de Windmolenstraat (ten oosten van het terrein). In totaal wordt zo een oppervlakte van 15 785 m² verstoord. De definitieve plannen zijn op dit moment nog niet beschikbaar en er wordt dus voor het volledige projectgebied uitgegaan van een volledige verstoring van het bodemarchief.

Figuur 2: Plan met aanduiding van de projectzone voor de omgevingsvergunningsaanvraag gearceerd in rood (Stad Gent, Dienst FM Themagebouwen).

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek aangevuld met het landschappelijk bodemonderzoek kan gesteld worden dat voor de perioden vanaf de steentijd tot de nieuwe tijd de archeologische verwachting voor het aantreffen van goed bewaarde sites quasi nihil is. Enkel voor de loop van de vroegere Sassevaart, die potentieel nog bewaard is, kan nog een zeker verwachting op het aantreffen van resten hiervan geformuleerd worden. Hierbij gaat het meer specifiek over het aantreffen van eventuele beschoeiing van de vaart, faseringen, of aanwijzingen over de oude Schipgracht. Er wordt dan ook een verdere archeologische opvolging van de werken geadviseerd

voor de westelijke zone van het projectgebied, en waar indien de Sassevaart nog wordt aangetroffen, archeologische registraties dienen uitgevoerd te worden.

3.2. Gemotiveerd advies

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

> Landschappelijk bodemonderzoek:

Cfr. CGP 7.3: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname.

Dit landschappelijk bodemonderzoek is uitgevoerd door RAAP België en is toegevoegd aan het VVR.

> Geofysisch onderzoek

Cfr. CGP 7.4: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten.

Dit type onderzoek zou gezien de bestaande toestand van het terrein, dat reeds onderhevig is geweest aan verstoringen en ophoging geen zinvolle resultaten opleveren.

> Veldkartering

Cfr. CGP 7.5: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein.

Gezien ter hoogte van het projectgebied een volledige ophoging vastgesteld is, zal deze onderzoeksmethode niet zinvol zijn.

> Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Cfr. CGP 8.4 en 8.5: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen.

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek is de kans op het aantreffen van een steentijdsite quasi nihil. Een verder onderzoek door middel van verkennende en waarderende boringen wordt dan ook niet geadviseerd.

> Proefsleuven en proefputten

Cfr. CGP. 8.6: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Gezien de specifieke archeologische verwachting ter hoogte van de te onderzoeken zone (oude loop van de Sassevaart), en waarbij eventuele archeologische resten gezien de resultaten van het

landschappelijk booronderzoek op een grotere diepte worden verwacht, is het niet zinvol om een archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven uit te voeren. De kans bestaat namelijk dat deze net niet/verstoord wordt aangetroffen binnen een proefsleuf. Bovendien gaan de maatregelen om het grondwater onder controle te houden tijdens de werken ertoe leiden dat het onderzoek kwalitatiever en veiliger kan gebeuren op dit dieper niveau onder de ophogingspakketten. Het archeologisch kennispotentieel is op basis van het bureauonderzoek voldoende duidelijk, alsook zijn de te nemen maatregelen voor de aanpak van een opgraving duidelijk.

Na afweging van de hierboven vermelde onderzoeksmethodes, wordt aldus geen archeologisch vooronderzoek aanbevolen, maar wordt overgegaan tot een opvolging van de werken door middel van een werfbegeleiding.

> Archeologische opgraving (werfbegeleiding)

Op basis van het gevoerde onderzoek is een onderzoekszone van 4400 m² afgebakend waarin de werfbegeleiding dient plaats te vinden. Deze zone bevindt zich ter hoogte van de oude loop van de Sassevaart, met uitzondering van de noordelijke veiligheidsperimeter rondom de aanwezige aardgasleiding. In deze onderzoekszone is bij de afgraving van het terrein een archeoloog aanwezig die de werken opvolgt. Wanneer de vroegere Sassevaart wordt aangesneden, of andere hieraan gerelateerde archeologische resten worden aangetroffen, dient dit verder archeologisch onderzocht te worden conform de CvGP. Hiervoor dienen de omliggende werken op dat moment te stoppen zodat de archeologische registraties op een veilige manier kunnen uitgevoerd worden.

3.4. Programma van maatregelen

3.4.1. Randvoorwaarden

De archeologische activiteiten in het kader van een werfbegeleiding moeten worden uitgevoerd in goede terreinomstandigheden. Dit betekent o.m. dat:

> de weersomstandigheden dermate zijn dat ze een goede waarneming toelaten: de erkend archeoloog voorziet een scenario voor het geval het terreinwerk moet worden uitgesteld omwille van slechte weersomstandigheden.
> de erkend archeoloog een voorstel doet om de veldstrategie aan te passen indien de terreinomstandigheden dit vereisen.
> bij een langdurige opschorting (>1 maand) door de erkend archeoloog maatregelen moeten voorgesteld worden om de degradatie van alle aanwezige sporen tegen te gaan.
> de opgravingszone visueel en/of fysiek afgescheiden is van andere zones waar werken uitgevoerd worden.
> de erkend archeoloog een duidelijk zicht heeft op eventueel aanwezige leidingen.
> de werf ingericht is conform de vigerende wetgevingen inzake arbeid, bodemverzet en veiligheid.
> er duidelijke afspraken zijn tussen de erkend archeoloog en zijn/haar opdrachtgever over:
  – wie de kraan levert;
  – de stockage en afvoer van de grond;
  – wie de bemaling voorziet in geval van wateroverlast;
  – het beschermend afdekken van het archeologisch erfgoed;
  – communicatie met de pers.

Daarnaast dient de erkend archeoloog de werken door de aannemer te kunnen opschorten waar nodig om de noodzakelijke archeologische registraties op een veilige manier te kunnen uitvoeren.

3.4.2. Wetenschappelijke doelstellingen

Gezien de ligging ter hoogte van de oude Sassevaart kan het archeologisch onderzoeken van potentieel bewaarde resten bijdragen tot kenniswinst over de aanleg en het gebruik ervan, de fasering en eventuele voorganger de Schipgracht.

Onderzoeksvragen:
- Zijn er nog archeologische resten zichtbaar?
- Hoe diep bevinden de archeologische restanten zich?
- Zijn er nog restanten van de Sassevaart aanwezig?
  - Hoe diep bevinden deze zich?
  - Is er een fasering zichtbaar, zijn heruitgravingen op te merken?
  - Zijn er nog structuren zoals bv. beschoeiing aanwezig?
- Zijn er nog restanten van de oudere Schipgracht vast te stellen?
  - Hoe diep bevinden deze zich?
  - Hoe wordt deze gekenmerkt?
  - Zijn er meerdere fasen zichtbaar?
- Zijn er aanwijzingen dat deze gracht is aangelegd in een natuurlijke rivierbedding?
- Kan natuurwetenschappelijk onderzoek bijdragen aan de kenniswinst met betrekking tot de vaart?
- Bevinden zich er nog andere archeologische resten, buiten de archeologische verwachting om?
  - Uit welke periode dateren deze?
  - Hoe worden deze gekenmerkt?

3.4.3. Opgravingsstrategie, -methode en –technieken

De archeologische registraties worden gedurende de geplande werken uitgevoerd. De planning en de organisatie van deze archeologische werken is te bepalen na overleg met de bouwheer en de aannemer van de algemene bouwwerken, waarbij volgende zaken in acht worden genomen:

- In de onderzoekszone (4400 m²) wordt afgegraven onder begeleiding van de erkend archeoloog.
- Bij het aantreffen van relevante structuren zoals de Sassevaart of eventuele andere archeologische resten hieraan gerelateerd worden deze geregistreerd en ingemeten conform de CvGP. Voor deze registraties dient tijd voorzien te worden voor de archeologen om deze op een veilige manier uit te voeren. Dit wil zeggen dat er gelijktijdig rondom geen graafwerken worden uitgevoerd.
- Bij het aantreffen van de vaart wordt de horizontale en verticale stratigrafie bekeken. Er wordt getracht om een volledig dwarsprofiel te bekomen. Hierbij is er de nodige aandacht voor natuurwetenschappelijke staalname en het eventuele raadplegen van een aardkundige. De vulling wordt onder toezicht van de archeoloog (machinaal) laagsgewijs verwijderd tot de maximale diepte van de gracht zichtbaar is of tot de grens van de geplande werken bereikt is. Daarbij wordt het vlak systematisch gecontroleerd op vondsten en gescreend met een metaaldetector. Bij het aantreffen van opvallende vondstconcentraties of schijnbaar intacte recipiënten wordt manueel verder gewerkt. Vondstmateriaal wordt steeds stratigrafisch of per diepteniveau ingezameld. Bij het verwijderen van de vulling dient tevens speciale aandacht besteed te worden aan het herkennen en registreren van houten en andere structurele elementen die deel uitmaakten van zowel de bouw als de werking van de vaart.
- De registraties dienen ten allen tijde in veilige omstandigheden te gebeuren. Als de veiligheid niet kan gegarandeerd worden, worden de registraties niet uitgevoerd.

- De afgraving gebeurt door een graafmachine, met platte bak, zowel een brede als een smalle.
- Het veldwerk wordt dermate georganiseerd dat er efficiënt en wetenschappelijk verantwoord wordt opgegraven (cf. Code van Goede Praktijk). Er wordt gestreefd naar een maximale afstemming van kranen en grondverzet enerzijds en opgravingsploeg(en) anderzijds.
- Er moeten maatregelen genomen worden tegen overlast door regen- en/of grondwater, die niet schadelijk zijn voor het bodemarchief.
- Voorafgaand aan het veldwerk wordt een hoofdmeetsysteem aangelegd, tenzij alle inmetingen gebeuren met een GPS-aangestuurd systeem.
- De relevante putwandprofielen worden gedocumenteerd om zo een verticale situering van de archeologische resten te verkrijgen. Deze profielen worden aangelegd met in achtneming van de veiligheid van de leden van het veldteam.
- Bij elk relevant putwandprofiel wordt de absolute hoogte van de (archeologische) vlakken en van het maaiveld genomen en op plan gebracht.
- Sporen waarbij de metaaldetector een signaal gaf, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden ingezameld bij spoorbewerking. Ingezamelde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezamelde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal.
- Uit heterogene puin- en/of ophogingspakketten worden enkel diagnostische en/of uitzonderlijke vondsten verzameld.
- Stalen genomen in het kader van natuurwetenschappelijk onderzoek worden eerst gewaardeerd (assessment). Op basis van de resultaten van het assessment wordt een analyseprogramma opgemaakt van de stalen die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.
- De determinatie van de vondsten gebeurt volgens bestaande en algemeen aanvaarde typologische classificatiesystemen, met verwijzing naar het gehanteerde systeem.
- De resultaten van het natuurwetenschappelijk onderzoek worden bestudeerd in relatie tot de contexten waaruit de stalen genomen zijn en de interpretaties die zijn ontstaan tijdens het veldwerk worden bijgesteld.
- Artefacten waarvan, tijdens het assessment en de verwerking opgemerkt wordt en het opportuun blijkt dat ze een specifieke conserveringsbehandeling moeten ondergaan, worden afgeleverd aan de desbetreffende specialisten.

Figuur 3: Aanduiding van het projectgebied op het GRB met in groen de zone geselecteerd voor de werfbegeleiding, rekening houdend met de veiligheidsperimeter van de noordelijke gasleiding (AGIV GRB Basiskaart)

Figuur 4: Aanduiding van het projectgebied met in groen de zone geselecteerd voor de werfbegeleiding op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (Provincie Oost-Vlaanderen)

3.4.4. Criteria behalen onderzoeksdoel

Indien het archeologisch onderzoek tijdens de werken bijdraagt tot het beantwoorden van de onderstaande onderzoeksvragen lijkt het onderzoeksdoel behaald.

Onderzoeksvragen:

- Zijn er nog archeologische resten zichtbaar?
- Hoe diep bevinden de archeologische restanten zich?
- Zijn er nog restanten van de Sassevaart aanwezig?
  - Hoe diep bevinden deze zich?
  - Is er een fasering zichtbaar, zijn heruitgravingen op te merken?
  - Zijn er nog structuren zoals bv. beschoeiing aanwezig?
- Zijn er nog restanten van de oudere Schipgracht vast te stellen?
  - Hoe diep bevinden deze zich?
  - Hoe wordt deze gekenmerkt?
  - Zijn er meerdere fasen zichtbaar?
- Zijn er aanwijzingen dat deze gracht is aangelegd in een natuurlijke rivierbedding?
- Kan natuurwetenschappelijk onderzoek bijdragen aan de kenniswinst met betrekking tot de vaart?
- Bevinden zich er nog andere archeologische resten, buiten de archeologische verwachting om?
  - Uit welke periode dateren deze?
  - Hoe worden deze gekenmerkt?

3.4.5. Criteria voor uitstel onderzoekshandelingen

Wanneer de situatie zich voordoet dat er een gezondheids- of veiligheidsrisico optreedt zullen de onderzoekshandelingen niet worden uitgevoerd.

3.4.6. Timing

Algemeen kan gesteld worden dat voor het archeologisch onderzoek tijdens de werken een extra termijn van 4 dagen wordt voorzien voor de noodzakelijke archeologische registraties, bijkomend aan de voorziene termijn van de geplande werken. Deze voorziene termijn is sterk afhankelijk van de exacte werkwijze van de aannemer en dient op voorhand afgesproken te worden.

3.4.7. Kostenraming

Zie privacyfiche.

3.4.8. Actoren

Veldwerk:

Het archeologisch onderzoek wordt geleid door een erkend archeoloog die tevens de veldwerkleider kan zijn. De veldwerkleider dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°) en heeft minimaal ervaring met drie archeologische onderzoeken op stedelijke sites of dorpskernen, waarvan twee als leidinggevende (aangetoond via CV). Hij/zij wordt bijgestaan door een assistent-archeoloog eveneens in het bezit van een diploma zoals

omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°). Bijdragen van andere specialisten wordt gevraagd wanneer de situatie dit noodzakelijk acht.

Assessment, verwerking, conservering en rapportage:

Het assessment en de verwerking van het vondstenmateriaal gebeurt door een archeoloog/materiaaldeskundige met kennis van zaken in eerste instantie met betrekking tot het “lezen” van het aardewerk, aangevuld met andere vondstcategorieën. Dit kan door de erkende archeoloog, de veldwerkleider of assistent-archeoloog gebeuren al dan niet bijgestaan door derden. De conservator onderwerpt het vondstenmateriaal aan een analyse betreffende hun conservatie, hun bedreigende degradatie en ontwerpt een plan van aanpak om deze vondsten te conserveren. Er is voortdurende interactie tussen de verschillende rollen om aldus tot de meest optimale behandeling van het archeologisch ensemble te komen. De natuurwetenschapper staat in voor de uitwerking van de staalnames. De verwerking en rapportage van het volledige archeologische ensemble gebeurt minimaal door de desbetreffende veldwerkleider/erkend archeoloog en de archeoloog-assistent. Deze laten zich omringen door diverse specialisten als de aard van het onderzoek of het vondstenmateriaal dit noodzakelijk maken.

3.4.9. Risicofactoren

De belangrijkste risicofactoren zijn enerzijds de fysieke veiligheid tijdens het opgraven van de zones. Hier gaat het om de technische bedreigingen door het gehanteerde materiaal (groot en klein), alsook de fysieke bedreigingen die kunnen optreden bij diepe kuilen en inkalvingen. Een risico-analyse opgemaakt met de aannemer en een veiligheidscoördinator proberen dergelijke dreigingen uit te sluiten door alternatieven en veiligheidsmaatregelen op te stellen.

3.4.10. Archeologisch ensemble

Na de werfbegeleiding wordt door de erkende archeoloog een rapport opgemaakt en binnen de 2 maanden na het beëindigen van het veldwerk naar het agentschap Onroerend Erfgoed gestuurd. Na 2 jaar volgt een eindverslag.

Het volledige archeologische ensemble zal worden bewaard in het erkend depot van De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge.